

Referat fra møte i Utvalg for fag- og yrkesopplæringen

6 – 7desember 2007

Til stede:

Fra utvalget:

Rolf Jørn Karlsen, leder
Jan Christian Vestre
Tor-Arne Solbakken
Per Aahlin,
Lise Tanum Aulie
Marit Schönberg
Lisbeth Berg Hansen, gikk 15.00, 6. des.
Jens Bjørnåvold
Gunn Ovesen
Robert Salomon
Dagfinn Haukanes
Pål Schøne
Siri Røine, kun 6. des.
Hanne Luthen

Deltok ikke:

Kirsti Saxi
Ida Munkeby
Jørn Siljeholm

Rolf Jørn Karlsen ønsket velkommen.

Den utsendte dagsorden ble godkjent.

Utviklingen og fremtidsutfordringene for industrien i Norge og fremtidig kompetansebehov. Innleder: Stein Lier-Hansen Norsk Industri

Se presentasjon på hjemmesiden.

På spørsmål og kommentarer fra utvalgsmedlemmene sa Lier Hansen:

Fra sekretariatet:

Erik Øverland, gikk 14.00, 6. des.
Gaute Losnegard
Jan Ellertsen
Hilde-Marie Branæs
Elisabeth Løvaas
Olav Reiersen

Referent: Olav Reiersen

Alle har behov for realfagskompetanse. Industriskolen har erfaring i samarbeid. Mange av de som faller fra i skolen, havner i industrien. Mange blir motivert etter hvert. Viktig for disse med realfagskompetanse, men må ikke settes opp mot f eks lesekompetanse. Utfordringer: Evne til å få nok folk med spisskompetanse. Men en trenger også noen med generell kompetanse. Her bruker vi mange innvandrere. Vi ønsker at produksjonen skjer i Norge, men medlemmene legger produksjonen der det er billigst. Vi må ha et minimum av egenkompetanse. Ansvar mellom skole og arbeidsliv.

Globalisering og fagopplæring. Innleder: Iver B. Neumann, NUPI

Noen av punktene i innlegget:

Globalisering er en prosess, over grenser og ikke bare statsgrenser. Gjelder alle områder. Politisk, må det tenkes nytt og nye land. I dag må vi forholde oss til verdensopinionen. For eksempel ble mohammedkarikaturene viktig for Norge. Dette er nytt. Religion er nye områder hvor globalisering er viktig. For eksempel vil spørsmålet om det fins et europeisk islam få implikasjoner også i norske klasserom. Internasjonalisering er globaliseringens forløper. Internasjonalisering er mellom stater. Regionalisering et annet begrep. Europeisk samarbeid er en viktig del av globaliseringen. Hva er kjernen? Dette gjør noe om hva vi tenker om tid og rom. Ting går fortere og fortere. Sosiale praksis går fortere. Rom. Vi er flere steder samtidig.

Hva driver globaliseringen? Teknologi, for eksempel IT og nanoteknologi. Måter å innrette økonomien på blir internasjonalt. Globalisering er måte å standardisere på. Hvor mye av globaliseringen er amerikanisering? Er dagens USA morgendagens Europa.

Å flytte politikken opp på overnasjonalt nivå, har vært sosialdemokratisk mål i mange år. Standardisering internasjonalt. Tilpasse nasjonal politikk til globalisering. Hovedpoeng er flyt. Hvordan blir utdanning generelt påvirket av dette? Vi får mer utdannelse pga mer konkurranse. Teknologifisering av arbeidsmarkedet. Manglende arbeid for utdannede. Vi får nye typer elever i alle opplæringssituasjoner, folk fra flere land, og dette vil påvirke utdanningen. Krever kulturell kompetanse. Spenning mellom kulturell kompetanse og standardisering. Nødvendig med en viss standardisering.

Fagopplæringen påvirkes av kompetanse som kommer med innvandring.
Noen ganger er importert kompetanse bedre enn norsk.
Flyt av mennesker, ideer og varer intensiveres.
Press for endringskompetanse.
Kunne teori eller flere teknikker.
Må kunne fange opp nye ideer.
Vi kan forvente mye større folkevandringer.

Mange av kommentarene knyttet seg til spørsmålet om i hvilken grad globalisering i realiteten er amerikanisering. Stor enighet om at Norden og Europa har vært robuste for press utenfra, og at det ikke minst gjelder fagopplæringen.

Reiselivsnæringens utviklingstendenser og kompetansebehov. Innleder: Terje Tidemann, NHO Reiseliv

Se presentasjon på hjemmesiden.

Jens Petter Hagen fra Fellesforbundet kommenterte

Hans hovedbudskap var at mye av problemet med rekruttering og frafall ligger i bransjen og ikke i rådgivningen. For mye sesongarbeid og for mange useriøse bedrifter.

I diskusjonen kom det fram synspunkt som kan være viktig for det videre arbeidet. Det ble hevdet at en karrierevei etter fagbrev er nødvendig for å klare å rekruttere. Det ble pekt på at det i innledningene kommer fram en motsetning mellom bransjer som ønsker spissere kompetanse og bransjer som ser behov for det motsatte. Kan vi gjøre fagopplæring mer fleksibel og slik fange opp flere av de som faller fra? Kan flerfaglighet bidra i områder og bransjer med mye sesongarbeid?

Fremtidig utvikling innen ressurs og miljø og behovet for faglært arbeidskraft. Innleder: Einar Østhassel, Maskinentreprenørenes Forbund

Se presentasjon på nettsiden.

Utover beskrivelse av bransjen, var det noen utfordringer som kom fram i innledningen og den påfølgende diskusjonen. Bransjen representerer noen små fag som pga dyre maskiner har en kostbar utdanning. Spørsmålet om økonomi, nordisk samarbeid, landslinjer, regionale løsninger og samarbeid mellom fylkene er derfor en utfordring. Videre ble problemet med at det kan ta veldig lang tid å få etablert nye fag reist. Her er partssamarbeidet en del av løsningen og problemet. Fagbrev som kompetansebevis og grunnlag for sertifisering for å kunne utføre arbeidsoppgaver kontra private sertifiseringsordninger ble problematisert. I denne bransjen er det miljøkrav som ligger til grunn for sertifiseringskrav.

Byggenæringens utviklingstendenser og kompetansebehov. Innleder: Jørgen Leegaard, Byggenæringens Landsforening

Se presentasjon på nettsiden.

Halvor Langseth fra Fellesforbundet kommenterte

Se presentasjon på nettsiden.

Momenter fra innledningen og den påfølgende debatten:

God egen fagutdanning en forutsetning for god vekst i fremtiden.

kan ikke satse bare på utenlandsk arbeidskraft.

Manglende progresjon mellom fagbrev og høyskolen er et problem. Samtidig må ta i betraktning av ikke alle er opptatt av å bli ingeniører, 80 prosent forblir fagarbeidere.

Fagarbeidere må ha norsk, matte og engelsk. Savner yrkesretting.

Ved å gi utlendinger mulighet til å ta fagbrev, blir de kanskje lenger.

Mye er overførbart fra byggebransjen til andre bransjer. Blant annet spørsmålet om livslang læring. Byggebransjen har en utfordring i å ta i bruk begge kjønn.

Videreutdanning innen yrkesfag må få høyere status. Et mesterbrev kan være like mye verdt som en bachelorgrad. Må se på EQF (European Qualification Framework).

Framdrift og neste møte

Plan for kommende møter ble forelagt. Understreket at vi har behov for felles plattform. Vi er antagelig langt på vei med dette på neste møte. Jobber overordnet til ca påske, deretter mer konkret.

I diskusjonen etter dette kom det fram ulike meninger om arbeidet så langt.

Flere ga uttrykk for uro med bakgrunn i møteplanen. Det er behov for prosess for å få ferdig en innstilling som utvalget står bak. Derfor må det settes av mer tid til diskusjoner. Ikke alle foredragene har bidratt like godt, noen kunne vært kortere og mer spisset. På dette punktet var det noe uenighet, enkelte meddelte at det har vært nyttig det vi har fått og at de ikke kjenner seg igjen i utålmodigheten.

Vi trenger prosesser, og det ble anbefalt at vi begynner å konkretisere. Tekster må gjerne komme tidlig, og de trenger ikke være ferdigskrevet, men kan være i stikkordsform. Det vil være en fordel om de tenderer mot å være konkluderende.

Det ble etterlyst et par temaer som ikke er satt opp i planen. Vi trenger innspill om det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket, livslang læring og om ungdomskulturen.

Det ble konkludert med at en skal utarbeide en nytt forslag til møte og framdriftsplan hvor signalene i møtet hensyntas. På spørsmål om hva slags dokument som skrives, ble det svart at det er opp til utvalget. Det gjelder omfang, form og innhold.